

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA prosinec 2005

Slavnostní vyhlášení soutěže „O cenu ředitele Muzea Jindřichohradecka“

V letošním roce jsme si připomněli 60. výročí ukončení II. světové války a osvobození Československa od fašistické poroby. Tyto události z pohledu našeho regionu představilo Muzeum Jindřichohradecka na výstavě „Jindřichův Hradec - květen 1945“. Součástí prezentace dobových dokumentů byla také soutěž pro žáky a studenty základních a středních škol, jejichž úkolem bylo zodpovědět deset otázek vztahujících se ke zmíněným květnovým událostem.

Ředitel muzea PhDr. Jaroslav Pikal předává cenu J. Tučkovi

Expozici během května až listopadu 2005 navštívilo téměř 600 dětí, samotné soutěže se zúčastnilo 485 dětí z J. Hradce a ZŠ Strmilov. Vyhodnocení pracovních listů a ze správných odpovědí vylosování výherců se uskutečnilo v úterý 8. listopadu 2005 v Muzeu Jindřichohradecka. Komise pracovala ve složení Mgr. Jaroslav Kozlovský (místostarosta Města J. Hradec), PhDr. Jaroslav Pikal (ředitel muzea), PhDr. Jitka Čechová (vedoucí odboru školství), Milada Bělohávková (předsedkyně Svazu bojovníků za svobodu v J. Hradci) a PhDr. Jana Burianová (autorka soutěže a profesorka GVN J. Hradec).

Soutěžící byli rozděleni do dvou věkových kategorií, v době soutěže 6 - 12 a 13 - 19 let. Ze správných odpovědí vhozených do hlasovacího boxu pak byli nezávislou komisí vylosováni:

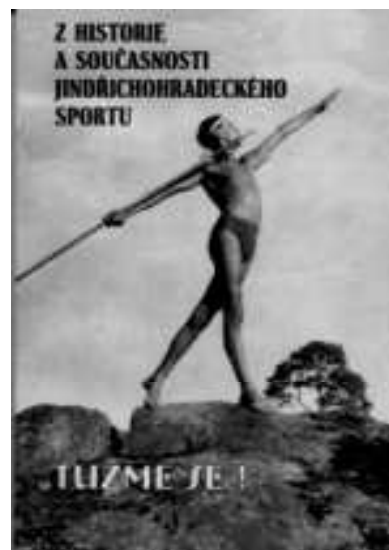
Kategorie 6 - 12 let: Lucie Frihaufová, Dominik Hačka, Jan Štramhauser, Jan Prokop, Michaela Špačková, Martina Korecká, Luad Hanuša, David Košíšál, Vladimír Bartůšek, Kateřina Krejčová, Michala Klímová, Martina Procházková, Anežka Fecenková, Patrik Šimo, Jana Konderková. **Cena poroty:** Milena Hůzlová.

Kategorie 13 - 19 let: Jan Tuček, Vendula Krátká, Kristina Blažková, Petr Šimánek, Petr Pospíšil, Lukáš Rešl, Tomáš Konečný, Lucie Poláčková, Gabriela Šmejkalová, Vojtěch Růžička, Jana Schmidtová, Lukáš Berka, Jan Zachariáš, Martin Zrzavý, Antonín Týmal. **Cena poroty:** Pavlína Jonáková.

Cena pro nejmladšího účastníka soutěže: Augustin Gašpárek

Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo u příležitosti Dne veteránů v pátek 11. listopadu 2005 od 16 hodin v prostorách konferenčního sálu Muzea Jindřichohradecka. Předávání cen se zhostili představitelé institucí a sponzoři akce, v čele se starostou Města J. Hradec Ing. Karlem Matouškem a ředitelem muzea PhDr. Jaroslavem Pikalem. Mediálním partnerem akce byly Listy Jindřichohradecka (foto: archiv Listy JH).

Vladislav Burian

„Tužme se!“

*Z historie a současnosti
jindřichohradeckého sportu*

Publikace vydaná Muzeem Jindřichohradecka představuje nejen historii Sokola od počátku až po současnost, ale také dnešní jindřichohradecké sportovní kluby. Doplněna je barevnou fotografickou přílohou.

*K prodeji v pokladně muzea na
Balbínově náměstí a ve Štůněho ulici
za 95 Kč (při nákupu více kusů
množstevní sleva)*

Nový svazek Jindřichohradeckého sborníku

V současné době se připravuje již 17. svazek „Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska (Jindřichohradecký vlastivědný sborník)“. Sborník bude poprvé rozdělen na tři oddíly. První část „Články“ tradičně otevírá příspěvek muzejního archeologa Mgr. Vladislava Buriana „Komorové kachle s vyobrazením draků ze dna rybníka Svět v Třeboni“. Zkoumání historie Opatovického mlýna se věnuje Mgr. Renata Nováková. V dalším článku informuje Petr Šťastný o vzestupu jihočeského feudála Jindřicha ze Stráže. V následující stati věnuje Mgr. Martin Vaněk svou pozornost Jindřichohradecké madoně, uložené ve Státním hradu a zámku v Jindřichově Hradci. Dějinami židů v Jindřichově Hradci v letech 1848 - 1918 se zabývá Mgr. Adam Dobeš.

Druhou a zároveň novou částí sborníku jsou tzv. „Materiály“. Zde PhDr. Jiřina Psíková čtenáře seznámí s materiály týkající se rybníků a rybníkářství uložených v archivu v Třeboni či s paarovským poštovníctvím a jindřichohradeckou poštou. Dále sborník a fondy pečidel Státního okresního archivu J. Hradec představuje Michaela Chládková. Svatebními prapory ve sbírkách jindřichohradeckého muzea se zabývá etnografka Mgr. Alexandra Zvonařová. Stuktuře domácností v Hůrkách v roce 1910 se věnuje Václav Hofman.

Sborník uzavírá třetí oddíl nazvaný „Zprávy“. V té se budete moci seznámit s historií školy v Popelíně, s prof. Jahnovou, známou Sokolkou či se stavitelem švaberské luteránské kaple v Třeboni. Následovat budou ohlédnutí po nejvýznamnějších letošních výstavách muzea a několik recenzí.

Tento svazek vyjde začátkem měsíce února příštího roku a zájemci si ho budou moci zakoupit v pracovnách ve Štůněho ulici nebo od dubna v pokladně muzea na Balbínově náměstí.

Blanka Vaňková

Modlitby a písničky z jindřichohradeckého muzea

Zajímavou a poměrně rozsáhlou součástí sbírky Muzea Jindřichohradecka jsou tzv. kramářské tisky. Jsou to vlastně drobné několikastránkové tisky, které obsahují převážně písně světského i náboženského charakteru nebo modlitby a další druhy náboženských textů, například litanie a podobně. Jejich vnější vzhled je velmi podobný, na titulní straně je většinou název a dřevořezový nebo kovorytinový obrázek, který volně souvisí s textem uvnitř. Tyto písničky a tisky vznikaly jako nejlevnější součást tiskařské produkce a byly určeny pro široký okruh zákazníků. Jejich takřka po staletí neměnná nízká cena (které bylo dosaženo použitím méně kvalitního papíru, úsporných metod tisku, opakovaným využitím štočků a množstvím prodaných výtisků) umožňovala koupi i chudším zájemcům.

Kupující je pořizovali buďto pro sebe nebo jako dárek, nejčastěji na trhu nebo ještě častěji z náboženské pouti. Majitel je pak uchovával v domácnosti na různých místech. Zcela specifický byl tzv. špalíček, do něhož si naši předkové ručně nití přivazovali každý nově nabytý exemplář kramářského tisku. V takových špalíčcích se pak obvykle mísily kramářské tisky se světskou i náboženskou tematikou, i když jsou dochovány špalíčky s výhradně světskými či naopak náboženskými texty. Náboženské kramářské tisky byly často podobně jako svaté obrázky vkládány do modlitební knihy, kterou v minulosti měla doma téměř každá domácnost. Spolu se svatými obrázky byly také vylepovány na víka tuhel nebo vnitřní strany dveří u skříní a podobně. Kramářské tisky si lidé četli potichu i nahlas a jejich texty předříkávali nebo zpívali vůdci náboženských procesí. Pověrečný kramářský tisk byl navíc přikládán na rány, někdy dokonce požíván ústy nebo jen nošen ve škapulíři i jinde, poněvadž mu byly přisuzovány ochranné funkce.

V jindřichohradeckém muzeu je uloženo více než 3 500 kramářských tisků. Jejich studium je velmi zajímavé, ať již ve výše zmíněných souvislostech nebo z hlediska toho, že jejich značná část pochází z jindřichohradeckých tiskáren. Pro naše muzeum je proto prioritní jejich kvalitní zpracování, uložení a ochrana. Proto je jim i z tohoto hlediska věnována značná pozornost. Veřejnost je vidá především na výstavách, v našem muzeu byly například součástí výstavy o sv. Janu Nepomuckém, aprílové výstavy nebo výstav vánočních. V poslední době se také zvýšil zájem odborné veřejnosti o tento druh tisku. Jindřichohradeckou sbírku zkoumala autorka těchto řádek v rámci své disertační práce s názvem Náboženský kramářský tisk se zvláštním zřetelem k jindřichohradecké Landřasově tiskárně. Tematiku nadále zpracovávala z hlediska čtenářství na konferenci Čtenář a jeho knihovna v roce 2002, z hlediska funkce kramářských tisků v rámci náboženských poutí na konferenci Zbožné putování v dějinách evropské kultury. Z obou konferencí byl vydán sborník s příspěvky. V letošním roce projevil zájem o tuto tematiku Kruh přátel českého jazyka při Filozofické fakultě v Praze. Přednáška o kramářských tiscích se uskuteční v Praze v budově fakulty 14. prosince od 18.00 hodin. Velká pozornost je v letošním roce věnována také vlastnímu zpracování kramářských tisků. Aktivně se podílíme na přípravě standard pro jejich popis v rámci komise pro popis starých tisků při Národní knihovně v Praze a následné aplikace do počítačového programu Clavius.

Štěpánka Běhalová

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci prosinci otevřeno denně (mimo pondělí) od 8.30 - 12.00 a 13.00 - 17.00 hodin. **Od pondělí 12. prosince 2005 je otevřeno denně až do 6. ledna 2006! Na Štědrý den a na Silvestra je otevřeno pouze do 12.00 hodin!** Městská vyhlídková věž a kostel sv. Jana Křtitele jsou uzavřeny.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka je pro veřejnost otevřena vždy v pondělí a ve středu od 12.30 - 15.30 hodin (návštěvu je možné také předem telefonicky objednat u PhDr. Štěpánky Běhalové, PhD.)

Muzeum Jindřichohradecka a **žest'ový soubor TRUMPET TUNE** Vás zvou na **Adventní koncert**. Koncert se koná **v sobotu 10. prosince od 17 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Na programu zazní skladby od Pachelbela, Bacha, Studničky, Berlina aj. Vstupné 50 Kč.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce všechny srdečně zve na přednášku **RNDr. Jana Kachlíka** nazvanou „**Historie hornictví v jižních Čechách**“. Přednáška se koná v pondělí **12. prosince 2005 od 19 hodin** v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka.

V pátek 16. prosince od 17 hodin se v kostele sv. Jana Křtitele **koná Vánoční koncert dětí ze Základní umělecké školy**. Vstupné dobrovolné.

Jindřichohradecký **pěvecký sbor Smetana** a jindřichohradecké muzeum Vás srdečně zvou na tradiční **Vánoční koncert**, který se koná **ve čtvrtek 22. prosince 2005 od 19 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Na programu zazní Česká mše vánoční II. od Jana Jakuba Ryby. Vstupné dobrovolné.

Muzeum Jindřichohradecka Vás zve na vánoční výstavu „**PF Antonína Mála**“, na které jindřichohradecký akademický malíř představí své novoročenky. Výstava potrvá v kapli sv. Víta až do 6. ledna 2006.

Muzeum Vás zve na výstavu „**Tužme se!**“ uspořádanou u příležitosti 120. výročí založení T. J. Sokol Jindřichův Hradec a „**Jindřichův Hradec - květen 1945**“, kterou připravilo s Klubem historie letectví a která je věnována 60. výročí osvobození Československa a ukončení II. světové války. Výstavy jsou přístupny denně (mimo pondělí a Štědrého dne) od 9 - 12 a 13 - 16 hodin až do 30. prosince 2005 v konferenčním sále.

**PRACOVNÍCI MUZEA JINDŘICHOHRADECKA PŘEJÍ VŠEM
SVÝM PŘÍZNIVCŮM, PŘÁTELŮM A OBČANŮM MĚSTA ŠTASTNÉ
PRO ŽITÍ VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ!**

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XIV. 12/2005
Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR N 1673
Výkonný redaktor: Blanka Vaňková www.muzeumesnet.cz
Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec
Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz